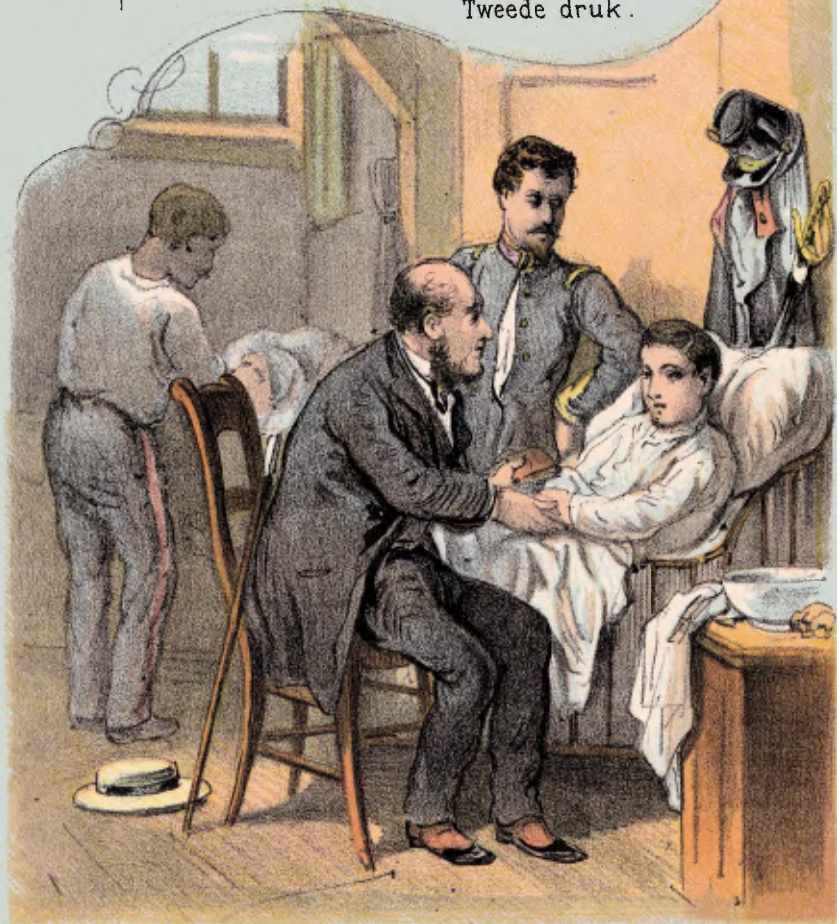

KAREL COULSON,

van de Synagoge tot het Kruis
— door —
DR. ROSSVALLY

Tweede druk.

'S GRAVENHAGE, C. BLOMMENDAAL.

KAREL COULSON,
VAN DE SYNAGOGE TOT HET KRUIS.

DOOR

Dr. M. L. ROSSVALLY,

Officier van Gezondheid, in dienst der Vereen. Staten van N.-A.

UIT HET ENGELSCHE,

ONDER TOEZICHT EN MET AANBEVELING VAN JUR. MR. E. v. S.

~~~~~  
**Tweede druk.**  
~~~~~

'S GRAVENHAGE,
C. BLOMMENDAAL.

1890.

Tijdens den burgeroorlog in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika was ik als officier van gezondheid in het noordelijk leger werkzaam. Na den slag bij Gettysburg werden honderden gekwetsten in het hospitaal opgenomen, waaronder acht-en-twintig, die zoo zwaar gewond waren, dat zij mijne onmiddellijke hulp vereischten; aan sommigen moest een arm, aan anderen een been, en weder anderen beide ledematen worden afgezet. Onder de laatsten bevond zich een jonge man, die eerst sedert drie maanden in dienst was, en die, te jong voor soldaat, als tamboer had dienst genomen. Toen mijn helper en een mijner oppassers hem vóór de kunstbewerking door middel van chloroform wilden bedwelmen, wendde hij het hoofd om, en weigerde beslist, zich daaraan te onderwerpen. De oppasser deelde hem mede, dat de dokter het had bevolen, waarop hij zeide: „Vraag dan aan den dokter, of hij eens hier wil komen.”

Toen ik bij hem kwam, vroeg ik hem: „Jonge man, waarom weigert gij chloroform te nemen? De toestand, waarin ik u op het slagveld vond, was van dien aard, dat ik het nauwelijks der moeite waard achtte u op te nemen. Maar toen ik u die groote, blauwe oogen zag opslaan, dacht ik: wellicht heeft hij eene moeder, wier hart in dit oogenblik naar haar kind uitgaat. Ik heb u niet op het slagveld willen laten sterven, daarom liet ik u hierheen brengen; maar gij hebt nu zooveel bloed ver-

loren, dat gij te zwak zijt om zonder voorafgaande bedwelming de operatie te ondergaan. Wees dus zoo verstandig mijn raad op te volgen."

Hij legde zijne hand op de mijne, en mij strak aanzieende, zeide hij: „Dokter, toen ik ruim negen jaar was, heb ik op zekeren Zondag op de Zondagsschool mijn hart aan den Heere Jezus overgegeven. Toen leerde ik mijn vertrouwen op Hem stellen; van dat oogenblik af heb ik dit altijd gedaan, en ik weet dat ik het ook nu doen kan. Hij is mijne sterkte en mijn toevlucht. Hij zal mij kracht geven, terwijl gij mij den arm en het been afzet."

Ik vroeg hem toen, of hij dan een weinig brandewijn wilde nemen.

Opnieuw zag hij mij aan en antwoordde: „Dokter, toen ik ongeveer vijf jaar was, knielde mijne moeder met mij neder, en mij omhelzende, sprak zij: „Karel, ik bid den Heer Jezus, dat gij nooit sterken drank moogt proeven. Uw vader is een dronkaard geweest en als een dronkaard gestorven, en ik heb God beloofd, dat, indien Hij u in het leven spaarde, gij de jonge lieden zoudt waarschuwen tegen dezen beker der bedwelming. Nu ben ik zeventien jaar, en nooit heb ik iets gedronken, sterker dan thee en koffie; ik sta hoogstwaarschijnlijk op het punt in de tegenwoordigheid Gods te verschijnen, en zou Hem niet gaarne ontmoeten, nadat ik brandewijn gedronken had."

Nooit zal ik den blik vergeten, waarmede deze woorden vergezeld gingen. Op dat tijdstip haatte ik Jezus, maar ik had eerbied voor de getrouwheid van dezen knaap jegens zijnen Zaligmaker, en toen ik zag hoezeer hij Hem liefhad en Hem, ook zelfs in zijn lijden, volkomen vertrouwde, werd ik zoo getroffen, dat ik voor hem deed wat ik nooit voor een ander soldaat gedaan

had: ik vroeg hem, of hij den veldprediker wenschte te zien.

„O ja, mijnheer,” was zijn antwoord.

Toen deze kwam, herkende hij den jongen man terstond als een dergenen, die hij dikwijls had opgemerkt in de tent, waar de bidstonden plaats hadden, en, hem bij de hand nemende, zeide hij:

„Wel, Karel, het bedroeft mij u in zulk een treurigen toestand te vinden.”

„O, het gaat mij heel goed, mijnheer,” was zijn antwoord. „De dokter heeft mij chloroform willen toedienen, maar dat heb ik geweigerd; daarop wilde hij mij brandewijn ingeven, maar als mijn Heiland mij roept, wensch ik tot Hem te gaan met mijn volle verstand, zoodat ik ook dit aanbod heb afgeslagen.”

„Het is mogelijk, dat gij niet sterft, Karel,” zeide de prediker; „maar indien de Heere u mocht oproepen, kan ik dan nog iets voor u doen?”

„Mijnheer,” antwoordde de jonge man, „wees zoo goed en neem mijn Bijbeltje van onder mijn hoofdkussen; gij zult daarin het adres van mijne moeder vinden. Zend haar het boek en schrijf haar, dat ik sedert den dag van mijn vertrek uit het ouderlijk huis, niet heb nagelaten er elken dag een gedeelte uit te lezen, en dat ik God dagelijks gebeden heb, zoowel op marsch als op het slagveld en in het hospitaal, om een zegen voor mijne lieve moeder.”

„Kan ik ook nog iets anders voor u doen, mijn jongen?” vroeg de prediker.

„Ja, als gij zoo goed wilt zijn, aan den directeur van de Zondagsschool in de Zandstraat te Brooklijn te schrijven, dat ik zijne liefdevolle woorden, zijne gebeden en raadgevingen nooit vergeten heb; zij zijn mij bijgebleven te

midden van alle gevaren van den strijd; en nu, in mijne stervensure, bid ik mijn dierbaren Heiland, dat Hij mijnen geliefden, ouden onderwijzer rijkelijk moge zegenen. Dat is alles."

Zich daarop tot mij keerende, zeide hij: „Dokter, nu ben ik gereed; en ik beloof u, dat ik geen enkelen kreet zal uiten gedurende de kunstbewerking, als gij mij maar geen chloroform geeft."

Ik beloofde het hem, maar had niet den moed tot de operatie over te gaan, alvorens in een aangrenzend vertrek iets gebruikt te hebben om mijne zenuwen tot bedaren te brengen.

Zoolang ik in het vleesch sneed, lied Karel zelfs geen zucht hooren; maar toen ik de zaag nam, om het been door te zagen, nam de arme jonge de punt van zijn kussen in den mond, en alles, wat ik verstaan kon, was: „O Heere Jezus, dierbare Jezus, blijf toch dicht bij mij." Hij had zijne gelofte gehouden; geen enkele smartkreet was over zijne lippen gekomen.

Dien nacht kon ik niet slapen. Hoe ik mij ook wendde of keerde, altijd zag ik dien zachten blik uit die blauwe oogen, en onophoudelijk klonken mij de woorden: „Dierbare Jezus, blijf toch dicht bij mij," in het oor.

Tusschen twaalf uur en half één stond ik op en ging naar het hospitaal, wat ik anders nooit deed zonder geroepen te worden; maar zoo sterk was mijn verlangen naar den knaap. Toen ik binnenkwam, vertelde mij de dienstdoende oppasser, dat zestien der gekwetsten, wier toestand hopeeloos was, gestorven en naar het lijkenhuis gebracht waren.

„Is Karel Coulson ook onder de dooden?" vroeg ik.

„Neen, dokter," was het antwoord, „hij slaapt zoo rustig als een kind."

Toen ik bij zijn bed kwam, deelde de waakster mij mede, dat om negen uur twee leden van de Christelijke jongelingsvereniging gekomen waren, om uit den Bijbel voor te lezen en te zingen. Zij waren vergezeld van den veldprediker R., die bij Karels bed nederknielde en een vurig gebed tot God opzond, waarna zij knielende het schoone lied hadden gezongen: „Jesus, Redder mijner ziel,” waarmede Karel instemde. Het was mij onverklaarbaar, hoe deze knaap, na het ondergaan van zulk eene pijnlijke operatie, nog had kunnen zingen.

Vijf dagen later liet hij mij roepen, en toen vernam ik voor het eerst in mijn leven het Evangelie uit zijn mond.

„Dokter,” zeide hij, „mijne uren zijn geteld; ik zal de zon niet meer zien opgaan, intusschen wenschte ik u, vóór ik ga sterven, hartelijk te bedanken voor uwe goedheid jegens mij.

Dokter, gij zijt een Israëliet, en gij gelooft niet in Jezus; wilt gij hier bij mij blijven en mij zien sterven, vast vertrouwend op mijnen Zaligmaker tot het laatste oogenblik van mijn leven?”

Ik beproefde te blijven, maar het was mij niet mogelijk; ik had niet den moed, dien jongen Christen te zien sterven, zich verheugende in de liefde van dien Jezus, dien ik geleerd had te haten, en ik verliet ijlings het vertrek.

Ongeveer twintig minuten later kwam een oppasser in mijne studeerkamer, waar ik met het hoofd in de hand zat, en zeide tot mij:

„Dokter, Karel Coulson wenscht u te spreken.”

„Ik kom juist bij hem vandaan,” was mijn antwoord, „ik kan hem niet weerzien.”

„Maar dokter, hij zegt, dat hij u noodzakelijk nog eenmaal zien moet, vóór hij sterft.”

Ik besloot daarop, tot hem te gaan, hem een paar vriendelijke woorden toe te spreken, en hem dan te laten sterven, vast besloten, dat geen woord uit zijn mond den minsten invloed op mij zou uitoefenen, voor zoover het zijn Jezus betrof.

Toen ik de zaal binnentrad, zag ik, dat het einde zeer nabij was; ik ging bij zijn bed zitten. Hij verzocht mij zijne hand in de mijne te nemen, en zeide: „Dokter, ik heb u lief, omdat gij een Jood zijt. De beste vriend, dien ik ooit in deze wereld gevonden heb, was een Jood.”

„En wie was die vriend?” vroeg ik hem.

Hij antwoordde: „Jezus Christus, aan wien ik u wensch aan te bevelen eer ik sterf. Wilt gij mij beloven, dokter, dat gij nooit zult vergeten, wat ik u zal zeggen?”

Ik beloofde het hem, en hij ging voort:

„Vijf dagen geleden, terwijl gij bezig waart mijn arm en mijn been af te zetten, heb ik den Heere Jezus Christus gebeden, uwe ziel te bekeeren.”

Deze woorden drongen mij diep in het hart. Ik kon niet begrijpen, hoe het mogelijk was, dat hij, op het oogenblik toen ik hem de vreeselijkste pijn veroorzaakte, alles kon vergeten, wat hemzelf betrof, om zich slechts met zijnen Zaligmaker en met mijne onbekeerde ziel bezig te houden.

Het eenige wat ik tot hem kon zeggen, was: „Welnu, mijn jongen, voor u zal het spoedig alles in orde zijn.” Hierop verliet ik hem. Twaalf minuten later ontsliep hij veilig in Jezus' armen. Honderde soldaten waren sedert het begin van den oorlog in mijn hospitaal gestorven; slechts één hunner volgde ik naar zijne laatste rustplaats. Om de begrafenis van Karel Coulson bij te wonen, legde ik drie mijlen te paard af. Ik had hem eene nieuwe uniform

laten aandoen, en in een officierskist laten leggen, gedekt met de vlag der Vereenigde Staten.

De laatste woorden van dien knaap hadden een diepen indruk op mij gemaakt. Ik was toen zeer rijk; toch zou ik gaarne mijn laatsten penning gegeven hebben, om dezelfde gevoelens omtrent Christus te hebben als Karel, maar deze zijn voor geld niet te koop. Vele maanden na Karel Coulson's dood klonken zijne laatste woorden mij nog altijd in het oor, maar in het gezelschap mijner wereldsgezinde kameraden begon ik langzamerhand te vergeten, wat hij in zijn stervensuur tot mij gesproken had, ofschoon ik zijn onbegrijpelijk geduld onder de hevigste smarten en zijn kinderlijk geloof in dien Jezus, wiens naam mij toen met den grootsten afkeer vervulde, onmogelijk kon vergeten.

Tien jaren lang hield ik den strijd tegen Christus vol met al den haat van een rechtzinnig Israëliet, toen het den Heere behaagde, mij in aanraking te brengen met een barbier, een Christen, dien Hij op nieuw als een werktuig tot mijne bekeering wilde gebruiken.

Na het einde van den Amerikaanschen oorlog werd ik belast met het toezicht over het militair hospitaal te Galveston in den Staat Texas.

Op zekeren dag van eene inspectiereis naar Washington terugkeerende, besloot ik te New-York een paar uren rust te nemen. Na het middagmaal begaf ik mij naar den barbierswinkel, die in de Vereenigde Staten aan ieder hotel van eenige beteekenis verbonden is. Toen ik het vertrek binnentrad, was ik niet weinig verrast op het zien van zestien Bijbelteksten, in verschillende kleuren gedrukt en in fraaie lijsten aan den wand opgehangen. Terwijl ik op een van de scheerstoelen plaats

nam, viel mijn oog terstond op de woorden: „Men wordt vriendelijk verzocht in dit vertrek niet te vloeken.” Nauwelijks was de barbier begonnen mij in te zeepen, of hij sprak mij over Jezus, en wel op zulk een innemenden en vriendelijken toon, dat al mijne vooroordeelen wegvielen, en ik met steeds klimmende belangstelling naar hem moest luisteren.

Steeds duidelijker verrees het beeld van Karel Coulson, den jongen tamboer, voor mijnen geest, hoewel hij reeds meer dan tien jaar dood was. Ik was zoozeer ingenomen met de woorden en het gedrag van den barbier, dat ik hem verzocht, toen hij met scheren gedaan had, mij ook het haar te snijden, ofschoon ik daaraan bij mijne komst in den winkel volstrekt niet had gedacht. Terwijl hij daarmee bezig was, ging hij steeds voort met zijne toespraak en predikte mij Christus, zeggende, dat, hoewel hij geen Jood was, hij eenmaal even ver verwijderd was geweest van Christus als ik toen was. Ik luisterde met steeds toenemende belangstelling en trachtte daarom mijn bezoek zoo lang mogelijk te rekken. Maar, aan alle dingen komt een einde, en daar ik inderdaad niet veel tijd had, maakte ik mij gereed om te vertrekken.

Ik betaalde den barbier, dankte hem voor zijne belangstellende woorden, en zeide, dat ik met den eerstvolgenden trein de stad wilde verlaten. Hij was intusschen nog niet bevredigd.

Het was in het begin van Februari en bitter koud; daarenboven had het geïjzeld en ging het loopen niet zonder gevaar. De afstand van het hotel naar het station was niet meer dan een paar minuten, en de vriendelijke barbier bood aan mij te vergezellen. Ik nam dit aanbod

dankbaar aan, en nauwelijks op straat gekomen, nam hij mijn arm om mij voor vallen te behoeden. Gedurende onze korte wandeling sprak hij weinig, maar toen wij de plaats der bestemming hadden bereikt, zeide hij:

„Vreemdeling, het zal u misschien verwonderen, dat ik zoo gaarne met u spreek over een onderwerp, dat mij boven alles dierbaar is. Zoodra ik u mijn winkel zag binnentreden, bemerkte ik dat gij een Jood waart.”

Hij ging steeds voort, met mij over zijn dierbaren Zaligmaker te spreken, en verklaarde, dat hij zich geroepen achtte, zoo dikwijls hij met een Jood in aanraking kwam, dezen te wijzen op Hem, Dien hij als zijn besten vriend had leeren kennen, zoowel voor deze wereld als voor de toekomstige.

Toen ik hem opmerkzaam gadesloeg, zag ik, dat hem de tranen over de wangen vloeiden en dat hij buitengewoon aangedaan was. Het was mij onverklaarbaar, dat deze man, die mij geheel vreemd was, zooveel belangstelling jegens mij aan den dag legde, en dat hij zelfs om mijnentwil tranen stortte.

Ik bood hem de hand, om afscheid van hem te nemen; hij drukte ze vriendelijk, en sprak, terwijl zijne tranen nog steeds rijkelijk vloeiden: „Vreemdeling, ik weet niet, of gij er belang in stelt, het te weten, maar als gij mij uw adreskaart of uw naam wilt geven, beloof ik u, op mijn woord als Christen, dat ik mij de eerstvolgende drie maanden niet zal te slapen leggen, zonder u in mijne gebeden bij name te hebben herdacht. En nu, moge mijn Heiland u vergezellen, en u niet met rust laten tot gij in Hem gevonden hebt, wat Hij voor mij is, een dierbare Zaligmaker en de Messias, Dien gij verwacht.”

Na hem voor zijne belangstelling nogmaals bedankt te

hebben, gaf ik hem mijn kaartje, en zeide, op vrij scherpen toon: „Ik vrees, dat er niet veel gevaar is, dat ik ooit een Christen zal worden.”

Vervolgens bood hij mij zijn kaartje aan, zeggende: „Als het God behagen mocht, mijn gebed voor u te verhooren, wees dan zoo goed mij dit te laten weten; wilt gij mij dat beloven?”

Ik glimlachte ongeloovig, en verzekerde hem, dat ik er aan zou denken, weinig vermoedende, dat God in zijne ontferming binnen tweemaal vier en twintig uren werkelijk den barbier zou antwoorden op zijn gebed.

Ik drukte hem hartelijk de hand tot afscheid, maar niettegenstaande mijne schijnbare onverschilligheid, gevoelde ik, dat hij een diepen indruk op mij gemaakt had, gelijk uit het vervolg zal blijken.

Zooals de lezer wellicht weet, zijn de waggons op de Amerikaansche spoorwegen veel langer dan die op de Engelsche. Zij bestaan uit slechts ééne afdeeling, en kunnen 60 à 80 reizigers bevatten.

Daar het geweldig koud was, waren er maar weinige passagiers, zoodat de waggon, waarin ik had plaats genomen, ter nauwernood half vol was. Zonder mijzelf daarvan bewust te zijn, had ik binnen den tijd van vijftien minuten achtereenvolgens elke ledige plaats in het rijtuig ingenomen, zoodat mijne medereizigers, die mij in dien korten tijd zonder de minste aanleiding, gedurig van plaats zagen veranderen, mij met achterdochtige blikken begonnen gade te slaan. Ik zelf begreep op dat oogenblik volstrekt niet, dat de oorzaak van deze rusteloosheid in mijn eigen hart gelegen was, ofschoon ik mij van dien toestand geen rekenschap kon geven. Eindelijk ging ik in den uitersten hoek van het rijtuig

zitten met het vaste voornemen om te gaan slapen. Nauwelijks evenwel had ik de oogen dicht gedaan, of ik bevond mij tusschen twee vuren. Aan de eene zijde ver-
toonde zich de barbier van New-York, aan de andere zijde stond de jonge tamboer van Gettysburg; en beiden spraken mij over dien Jezus, wiens naam alleen mij reeds zoo gehaat was. Het was mij evenmin mogelijk te slapen als mij te onttrekken aan den invloed, dien deze beide jeugdige discipelen van Christus op mij uitoefenden, waarvan de eene nog geen uur geleden afscheid van mij genomen had, terwijl de andere reeds langer dan tien jaar dood was.

In dien toestand van kwelling en onrust zette ik de reis voort. Te Washington aangekomen, kocht ik een nieuwsblad, en terstond werd mijn oog getroffen door de aankondiging van eene opwekkingsbijeenkoms in de kerk van Dr. Rankin, de grootste van geheel Washington.

Zoodra ik deze kennisgeving gelezen had, scheen eene inwendige stem mij toe te fluisteren: „Ga naar die kerk!” Nog nooit was ik gedurende de godsdienstoefening in eene christelijke kerk geweest, en op elken anderen tijd zou ik deze gedachte, als van den duivel ingegeven, zoo ver mogelijk verworpen hebben.

Toen ik nog een knaap was, had mijn vader zich altijd voorgesteld, dat ik eenmaal rabbijn zou worden, en ik had hem beloofd, nooit een voet te zullen zetten in eene plaats, waar Jezus, „de bedrieger,” als God werd aanbeden, en dat ik nooit een boek zou lezen, waarin die naam voorkwam; en tot dit oogenblik was ik mijne belofte getrouw nagekomen.

In verband met de bovengenoemde opwekkingsbijeenkoms-
komsten zou een gemengd koor uit de onderscheidene

kerken der stad bij iedere toespraak eenige liederen doen hooren, en daar ik een hartstochtelijk liefhebber van muziek was, trok deze mededeeling vooral mijne aandacht, en zocht ik daarin eene verontschuldiging voor het bijwonen der bijeenkomst.

Zoodra ik de kerk binnentrad, bracht mij een der dienaren, waarschijnlijk aangetrokken door mijne gouden epauletten, naar de voorste rij zitplaatsen, recht tegenover den prediker, een evangelist, die zoowel in Engeland als in Amerika algemeen bekend was. Ik werd door het schoone gezang geheel en al medegesleept, maar nauwelijks had ik den prediker vijf minuten hooren spreken, of het stond bij mij vast, dat iemand hem omtrent mijn persoon moest hebben ingelicht, want het kwam mij voor alsof hij mij met den vinger aanwees. Hij hield den blik bijna voortdurend op mij gericht, ja nu en dan scheen hij met de vuist te dreigen. Toch kon ik niet nalaten, levendig belang te stellen in alles wat hij sprak. Daarenboven klonken mij nog altijd de woorden van de beide vroegere predikers, de barbier van New-York en de tamboer van Gettysburg in het oor, en duidelijk zag ik het beeld van deze lieve vrienden voor mij en hoorde ik hen hunne vermaningen herhalen.

Ik geraakte hoe langer hoe meer onder den invloed van de woorden des sprekers en gevoelde dat ik mijne tranen niet kon bedwingen. Dit hinderde mij, daar ik mij toch schaamde bij de gedachte dat ik, een rechtzinnig Israëliet, in eene christenkerk tranen zou storten.

Terwijl de prediker mij gedurende den dienst zoo onophoudelijk aankeek, kwam de gedachte bij mij op, dat hij wellicht iemand anders achter mij met den vinger aanwees, en om mij daarvan te overtuigen, keerde ik

mij om, toen ik, tot mijne groote ontsteltenis, de oogen der gansche vergadering, ruim 2000 menschen uit alle standen der maatschappij, op mij gericht meende te zien. Nu begon ik te begrijpen, dat ik de eenige Jood in deze plaats was, en ik verlangde niets vuriger dan het gebouw te verlaten, waar ik mij allesbehalve op mijn gemak voelde.

Daar ik in Washington algemeen bekend was, stelde ik mij reeds voor, in het een of ander plaatselijk nieuwsblad te lezen: „Dr. Rossvally, een Jood, woonde de opwekkingsbijeenkomst bij, op vijf minuten afstand van de synagoge, die hij gewoonlijk bezoekt, en liet gedurende de prediking zijnen tranen den vrijen loop.”

Daar ik vreesde de aandacht nog meer te trekken, besloot ik geen gebruik te maken van mijn zakdoek, om de tranen af te wisschen, die van zelve wel zouden opdrogen; maar ik kon ze niet weerhouden, en zij begonnen hoe langer hoe rijkelijker te vloeien.

Nog eenige oogenblikken, en de prediker sloot zijne rede. Maar nu kondigde hij eene navergadering aan, waarbij allen, die daartoe in de gelegenheid waren, uitgenoodigd werden te blijven.

Ik gaf aan deze uitnoodiging intusschen geen gehoor, en maakte mij gereed de kerk zoo spoedig mogelijk te verlaten. Reeds was ik de deur genaderd, toen ik mij van achteren aan mijn jas voelde terugtrekken. Omziende zag ik mij tegenover eene bejaarde dame, die ik later leerde kennen als Mevr. Young, van Washington, die ijverig werkzaam was in den wijngaard des Heeren.

„Met uw verlof, vreemdeling,” sprak zij, „ik zie dat gij officier zijt. Ik heb u den geheelen avond gadeslagen, en ik verzoek u dringend deze plaats niet te ver-

laten, daar ik met grond mag onderstellen, dat gij van zonde overtuigd zijt. Gij zijt waarschijnlijk hier gekomen, om den Zaligmaker te zoeken en hebt Hem nog niet gevonden. Keer terug; ik wenschte u te spreken, en als gij het mij toestaat, wil ik voor u bidden.”

„Mevrouw,” was mijn antwoord, „ik ben een Jood!”

„Het is voor mij niet de vraag,” hernam zij, „of gij een Jood zijt; Jezus Christus stierf zoowel voor de Joden als voor de Heidenen.”

De overtuiging, waarmede zij deze woorden uitsprak, liet niet na indruk op mij te maken. Ik keerde met haar terug naar de plaats, die ik een oogenblik te voren verlaten had, waarop zij tot mij zeide: „Als gij wilt nederknielen, zal ik voor u bidden.”

„Mevrouw dat heb ik nooit gedaan en zal het ook nu niet doen”¹⁾.

Mevrouw Young zag mij kalm aan en sprak: „Mijn lieve vriend, ik heb in mijn Jezus zulk een liefdevollen Zaligmaker gevonden, dat ik volkomen overtuigd ben, dat Hij een Jood evengoed kan bekeeren in staande houding, en daarom zal ik dit op mijne knieën van Hem vragen.” En de daad bij het woord voegende, knielde zij neder en begon te bidden, waarbij zij zoo kinderlijk eenvoudig tot haren Zaligmaker sprak, dat ik geheel van mijn stuk geraakte. Ik gevoelde mij zoo beschaamd, toen ik die oude dame nevens mij geknield zag, terwijl ik daarbij stond, en haar zoo vurig voor mij hoorde bidden. Mijn geheel verleden stond mij zoo levendig voor den

1) Rechtzinnige Israëlieten bidden nooit in knielende houding, behalve twee malen in het jaar, en wel op het Loofhutfest en op den Grooten Verzoendag; en ook dan knielen zij niet zooals de Christenen, maar luigen zich met het aangezicht ter aarde.

geest, dat ik wel gewenscht had, dat de grond zich mocht openen om mij te verslinden.

Toen zij van het gebed opstond, reikte zij mij de hand, en sprak met moederlijke teederheid: „Wilt gij tot Jezus bidden, alvorens gij dezen avond naar bed gaat?”

„Mevrouw,” was mijn antwoord, „ik zal tot mijn God bidden, tot den God van Abraham, Izaäk en Jacob, maar niet tot Jezus.”

„Maar, mijn waarde vriend, uw God, de God van Abraham, Izaäk en Jacob is mijn Christus en uw Messias.”

„Ik dank u zeer voor uwe belangstelling, mevrouw, en wensch u goeden nacht.” Met deze woorden verliet ik de kerk.

Terwijl ik op mijn weg huiswaarts nadacht over de merkwaardige ontmoetingen van den laatsten tijd, vroeg ik mijzelf af: „Wat mag toch de reden zijn, dat deze Christenen zooveel belang stellen, zoowel in Joden als in Heidenen, die hun geheel vreemd zijn? Zou het mogelijk zijn, dat al die millioenen, die gedurende meer dan achttien eeuwen hebben geleefd en in het geloof in Christus gestorven zijn, op een dwaalspoor waren, en dat een handvol Joden, over de gansche aarde verstrooid, gelijk zouden hebben? Waarom hield zich die stervende tamboer in het hospitaal uitsluitend bezig met wat hij „mijne onbekeerde ziel” noemde; waarom toonde mij de barbier te New-York zulk een ongeveinsde belangstelling? Waarom richtte de prediker van dezen avond het woord bepaaldelijk tot mij, terwijl hij mij met den vinger aanwees, en volgde die goede oude dame mij naar de deur, om mij terug te houden? Dit alles moet een uitvloeisel zijn van de liefde tot hunnen Jezus, dien ik zoozeer

veracht." Hoe langer ik hierover nadacht, hoe ongelukkiger ik mij gevoelde. Aan den anderen kant dacht ik: „Is het dan mogelijk, dat mijne ouders, die mij zoo hartelijk liefhadden, mij iets zouden geleerd hebben, dat niet goed was? Zij hebben mij van mijne vroegste jeugd af geleerd Jezus te haten, zeggende, dat er maar één God was en dat deze geen Zoon had.”

Van dit oogenblik af gevoelde ik eene onweerstaanbare begeerte om meer te leeren kennen van dien Jezus, Dien de Christenen zoo zeer liefhadden. Ik versnelde mijne schreden, vast besloten, om niet te rusten, alvorens ik met zekerheid wist of de godsdienst der Christenen werkelijkheid was, dan of zij op eene dwaling berustte.

Tehuis komende, vond mijne vrouw, eene zeer nauwgezette Jodin, dat ik er buitengewoon opgewonden uitzag en vroeg mij, waar ik geweest was. Daar ik haar de waarheid niet durfde zeggen, en ook niet wilde liegen, antwoordde ik: „Lieve vrouw, vraag mij op het oogenblik niets; ik heb zeer dringende bezigheden, en wensch op mijne studeerkamer alleen te zijn.”

Ik zocht dan ook terstond mijne kamer op, sloot de deur en begon te bidden, met het gelaat naar het oosten gekeerd, gelijk ik gewoon was. Maar naarmate ik ijveriger bad, gevoelde ik mij rampzaliger. Ik kon mij met geene mogelijkheid rekenschap geven van het gevoel, dat zich van mij had meester gemaakt. Ik verkeerde in volslagen duisternis omtrent de beteekenis van menige profetie in het Oude Testament, waarin ik groot belang stelde. In het gebed vond ik niet de minste voldoening, en ik begon nu te bedenken, dat de Christenen de knieën buigen om te bidden. Maar ik was als een rechtzinnig Israëliet opgevoed, en had geleerd, dat men niet in knielende houding

moest bidden, zoodat mij de vrees bekreep dat ik mij zelf mocht misleiden door de knieën te buigen voor dien Jezus, dien men mij altijd geleerd had als een bedrieger te beschouwen.

Ofschoon de nacht bitter koud was, en men in mijne kamer geen vuur had aangelegd, brak mij het zweet van alle kanten uit. Daar viel mijn oog op mijne gedenkcedels die aan den wand hingen. Sedert mijn dertiende jaar had ik ze geregeld elken dag gedragen, behalve op de Sabbath — en andere groote feestdagen. Zij waren mij werkelijk dierbaar geworden.

Ik nam ze in de hand, en terwijl ik ze beschouwde, kwam mij plotseling Genesis 39 : 10 voor de aandacht: „De Scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tusschen zijne voeten, totdat Silo komt, en tot Hem zullen de volkeren vergaderd worden.”

Nog twee andere schriftuurplaatsen, die ik vaak gelezen en overdacht had, schoten mij te binnen; de eerste was Micha 5 vs. 2: „En gij, Bethlehem Efrata, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda,” enz.

De andere tekst was de bekende profetie uit Jesaja 7 vs. 14: „De Heer zelf zal u een teeken geven; ziet, de maagd zal zwanger worden en een Zoon baren, en gij zult zijn naam heeten Immanuel.”

Deze drie uitspraken drongen zich met zooveel kracht aan mij op, dat ik uitriep: „O Heere, God van Abraham, Izaäk en Jacob, Gij weet, dat het mij om waarheid te doen is. Indien Jezus Christus inderdaad de Zone Gods is, openbaar Hem dan nog in dezen nacht aan mij, en ik zal Hem als mijn Messias omhelzen.”

Nauwelijks had ik deze woorden uitgesproken, of ik slingerde mijne gedenkcedels in een hoek van het vertrek,

wat bij de Joden beschouwd wordt als een daad van godslastering en in minder tijd, dan ik noodig heb om dit neder te schrijven, lag ik op de knieën om te bidden in denzelfden hoek, waar mijne gedenkedels op den grond lagen. Het was de eerste maal in mijn leven, dat ik zoo bad, en ik was in hevigen tweestrijd met mijzelven omtrent de vraag of ik in deze wel verstandig handelde.

Nooit zal ik mijn eerste gebed tot Jezus vergeten, dat van dezen inhoud was: „O, Heere Jezus Christus, indien gij de Zoon van God, de Zaligmaker der wereld zijt, indien gij Israëls Messias zijt, Dien wij nog altijd verwachten, en als het waar is, gelijk de Christenen beweren, dat gij zondaren kunt bekeeren, bekeer dan ook mij, want ik ben een zondaar, en ik beloof U, dat ik U zal dienen al de dagen mijns levens.”

Dit gebed was intusschen hoogst oppervlakkig en wel om deze reden. Ik had met Jezus willen onderhandelen, zoodat, wanneer Hij deed, hetgeen ik Hem gevraagd had, ik van mijne zijde mijne belofte zou houden. Ruim een half uur achtereen lag ik op de knieën, en gedurende al dien tijd parelden groote zweetdruppels op mijn gelaat. Mijn hoofd gloeide, zoodat ik het tegen den muur van het vertrek drukte om het te verkoelen. Ik verkeerde in den grootsten angst, maar was nog niet bekeerd. Ik stond op en liep eenige malen de kamer op en neer, totdat ik mijzelf trachtte te overtuigen, dat ik te ver gegaan was, en de gelofte deed, nooit weder de knieën te buigen. „Waartoe,” vroeg ik mijzelven af, „is dat dan ook noodig? Kan de God Abrahams, Dien ik van mijne vroegste jeugd af heb liefgehad, gediend en aangebeden, dan niet voor mij doen, wat Christus, naar men beweert, voor de Heidenen doet?” Ik beschouwde de zaak natuurlijk van het

joodsche standpunt, en redeneerde aldus: „Waarom zou ik tot den Zoon gaan; de Vader is toch meer dan de Zoon!”

Al deze redeneeringen intusschen brachten mij niet tot rust; integendeel, ik gevoelde mij diep ongelukkig. Mijne gedenkcédels lagen nog steeds in een hoek van het vertrek, maar hadden hunne aantrekkingskracht voor mij nog niet verloren; onwillekeurig nam ik ze op, en even onwillekeurig viel ik weer op de knieën, zonder evenwel in staat te zijn, een woord uit te brengen. Ik was in zwaren strijd, want het was mijne oprechte begeerte Christus te leeren kennen, ingeval Hij de Messias mocht zijn.

In dezen toestand van rusteloosheid, die van kwartier voor tien tot twee uur in den nacht voortduurde, lag ik het eene oogenblik geknield, om straks weder op te staan en het vertrek op en neer te loopen. Maar eindelijk werd het licht in mijne ziel, en kwam ik tot de overtuiging dat Jezus Christus de ware Messias was; en nauwelijks was ik daaromtrent tot klaarheid gekomen, of ik wierp mij, voor de laatste maal in dien gedenkwaardigen nacht, op de knieën; mijn twijfel was weggevaagd en ik dankte God uit den grond mijns harten; nooit te voren toch had ik eene blijdschap gesmaakt, gelijk nu in mijne ziel was doorgedrongen. Ik wist met zekerheid, dat ik bekeerd was, en dat God om Jezus' wil mijne zonden had vergeven. Nu eerst leerde ik verstaan, dat in Christus Jezus noch besnijdenis eenige kracht heeft, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel. Ik rees van mijne knieën op en verwachtte, in de overmaat van mijn geluk, dat mijne lieve vrouw zeker in mijne blijdschap zou deelen, als ik haar de groote verandering mededeelde, die met mij had plaats gegrepen. Slechts met deze ééne gedachte vervuld, snelde ik naar de slaapkamer, omhelsde mijne vrouw en kuste haar vurig

onder den uitroep: „Vrouw, ik heb den Messias gevonden!” Zij zag mij met groote onverschilligheid aan, en terwijl zij mij afweerde, vroeg zij: „Wat hebt gij gevonden?”

„Jezus Christus, mijn Messias en Zaligmaker,” antwoordde ik met geestdrift. En zonder mij met een enkel woord te verwaardigen, stond zij op, kleeedde zich schielijk aan, verliet het huis, ofschoon het twee uur in den nacht en bitter koud was, en stak de straat over naar de woning harer ouders, die juist tegenover ons woonden. Ik volgde haar niet, maar smeekte mijnen Zaligmaker, dat Hij zich ook over mijne vrouw mocht ontfermen en hare oogen openen, waarop ik mij te bed begaf.

Den volgenden morgen werd mijne vrouw door hare ouders gezegd, dat zij haar zouden onterven, wanneer zij mij nog als haar echtgenoot erkende, dat zij uit de synagoge zou geworpen worden en de ouderlijke vloek haar zou treffen. Tevens lieten zij mijne beide kinderen halen, om hun te zeggen, dat zij mij nooit meer „Vader” mochten noemen, want dat ik even slecht en goddeloos was als Jezus, „de bedrieger,” dien ik nu aanbad.

Vijf dagen na mijne bekeering kreeg ik bevel van den chirurgijn-generaal te Washington om mij wegens regeeringszaken naar het Westen te begeben.

Ik trachtte op allerlei wijze eene persoonlijke ontmoeting met mijne vrouw te hebben, ten einde afscheid van haar te nemen, maar zij wilde mij niet zien, en weigerde zelfs mij te schrijven. Alleen liet zij mij door tusschenkomst van een onzer burens weten, dat, zoolang ik Jezus Christus mijn Zaligmaker noemde, ik haar niet als mijne vrouw moest beschouwen, want dat zij in dat geval geene gemeenschap met mij wilde hebben. Zulk eene boodschap had ik niet verwacht, want ik had mijne vrouw

en kinderen hartelijk lief, en met groote droefheid in het hart verliet ik dien morgen mijne woning, om de reis van 1300 mijlen te aanvaarden, zonder hen te hebben kunnen vaarwel zeggen.

Gedurende vier en vijftig dagen ontving ik geen enkel antwoord op mijne brieven, ofschoon ik mijne vrouw dagelijks schreef, en daarbij altijd den Heere smeekte, haar hart te bewerken, opdat zij ten minste één mijner brieven mocht lezen. Ik was overtuigd, dat, indien zij daartoe kwam, zij tot inkeer zou komen en nadenken over hetgeen zij vóór mijn vertrek gezegd en gedaan had, daar elke brief eene evangelieverkondiging inhield.

En nooit heb ik treffender de woorden van Cowper bewaarheid gezien :

„God voert op wondervolle wijze

Zijn raadsbesluiten uit, ”

want Hij gebruikte de ongehoorzaamheid mijner dochter als het middel tot bekeering mijner vrouw.

Deze dochter was de jongste onzer beide kinderen en vaders lieveling; na mijne bekeering werd zij voortdurend gekweld door hevigen strijd, veroorzaakt door een gevoel van plicht jegens hare moeder éénerzijds en de liefde tot haren vader aan de andere zijde.

Drie en vijftig dagen waren sedert mijn vertrek verloopenen, toen zij op zekeren nacht droomde, dat zij haren vader stervende zag, hetgeen haar zoozeer met vrees en angst vervulde, dat zij vast besloot, om tot geenen prijs den eerstkomenden brief te vernietigen, gelijk met de vorige geschied was. Den volgenden morgen bracht de postbode werkelijk een brief van de welbekende hand; zij verbergde dien in hare kleederen, snelde naar boven naar hare kamer, grendelde de deur en maakte den brief

open. Na hem verscheidene malen te hebben gelezen, was zij geheel bedroefd, en toen zij beneden kwam, vroeg hare moeder, die sporen van tranen op haar gelaat bemerkte, naar de oorzaak van haar verdriet.

„Moeder, als ik u zeg wat mij scheelt, vrees ik dat gij boos zult worden; maar als gij mij beloven wilt, dat dit niet het geval zal zijn, wil ik u alles vertellen.”

„Wat is het dan, mijn kind?” sprak hare moeder.

Zij bracht nu den bewusten brief te voorschijn, vertelde hare moeder den droom van den vorigen nacht, en voegde er bij: „Ik heb vaders brief dezen morgen geopend, en nu ik dien gelezen heb, kan noch wil ik gelooven, wat grootvader en grootmoeder van mijn vader vertellen; hij is niet slecht, want iemand die slecht is, zou niet zulk een brief aan zijne vrouw en kinderen kunnen schrijven. Ik bid u, moeder, lees dit,” ging zij voort, terwijl zij haar den brief toereikte.

Mijne vrouw nam den brief en ging er mede in het naaste vertrek, waar zij hem in haren lessenaar wegsloot. Des middags sloot zij zich in hare kamer op, haalde den brief uit zijne schuilplaats en begon hem te lezen. Terwijl zij zich daarmede onledig hield, werd zij hoe langer hoe onrustiger. Later vernam ik, dat zij hem vijfmalen had overgelezen, alvorens hem weder in den lessenaar te leggen; daarop keerde zij terug in het vertrek, dat zij straks verlaten had. Hare oogen waren gevuld met tranen, en nu vroeg mijne dochter op hare beurt: „Moeder, waarom weent gij?”

„Kind, ik ben ziek van harte,” was het antwoord; „ik zal een oogenblik op de sofa gaan liggen.”

De dienstmaagd maakte haar een kop thee, meenende dat dit het rechte middel was om hare ongesteldheid te

verdrijven. Nu geloof ik wel, dat in vele gevallen een kop thee iemand goed kan doen, maar mijne arme vrouw vond er in dit geval geen baat bij.

Na eenigen tijd kwam mijn schoonmoeder haar bezoeken, en, in de meening dat zij ernstig ziek was, diende zij haar eenige eenvoudige huismiddeltjes toe, die natuurlijk evenzeer zonder nitwerking bleven. Tegen half acht zond mijne schoonmoeder om dokter D. Hij kwam terstond en schreef haar middelen voor, maar ook die waren niet in staat de kwaal, waarover mijne vrouw klaagde, weg te nemen.

Mijne schoonmoeder bleef dien nacht in huis en hield mijne vrouw tot kwartier over elfen gezelschap. Later vertelde mij laatstgenoemde, dat zij niets vuriger gewenscht had, dan dat hare moeder de kamer mocht verlaten, want zij had zich stellig voorgenomen, zoodra deze zich verwijderd zou hebben, hare knieën te bnigen, gelijk ik ook eenmaal gedaan had. Nauwelijks was dan ook mijne schoonmoeder vertrokken, of mijne vrouw sloot de deur en knielde voor haar bed neder, en het duurde geen twee minuten, of Christus, de ware Heelmeester, had zich aan haar geopenbaard, en haar van hare krankheid genezen. Zij was bekeerd.

Den volgenden morgen ontving ik een telegram van den volgenden inhoud:

„Lieve man. Kom terstond naar huis; ik meende, dat gij dwaaldet en ik op den rechten weg was, maar nu weet ik, dat gij gelijk hadt en ik ongelijk. Uw Christus is mijn Messias; nu Jezus mijn Zaligmaker. Dezen nacht om negentien minuten over elfen, terwijl ik voor de eerste maal in mijn leven mijne knieën gebogen had, heeft zich de Heere Jezus over mij ontfermd en mijne ziel bekeerd.”

Na het lezen van dit telegram had ik gedurende de eerste oogenblikken een gevoel, alsof ik mij in het minst niet te storen had aan het gouvernement, in welks dienst ik was. Ik liet mijn werk onvoltooid liggen, nam den eersten sneltrein en spoedde mij naar Washington. Daar mijne woning op dat tijdstip algemeen bekend was, vooral onder mijne vroegere geloofsgenooten, daar ik menigmaal in de synagoge had gezongen, wenschte ik alle opspraak te vermijden en telegrafeerde aan mijne vrouw, dat zij mij niet moest afhalen, want dat ik bij mijne aankomst te Washington een rijtuig zou nemen, en in alle stilte naar huis komen.

In de nabijheid van mijne woning gekomen, zag ik mijne vrouw reeds aan de deur op mij wachten. Haar gelaat straalde van geluk. Zij ijde mij tegemoet, toen ik uit het rijtuig stapte, sloeg hare armen om mijn hals en kustte mij. Aan de overzijde stonden hare ouders ook aan de geopende deur, en toen zij getuigen waren van onze ontmoeting, begonnen zij mij en mijne vrouw te schelden en te vervloeken.

Tien dagen nadat mijne vrouw zich aan Jezus had overgegeven, werd ook onze dochter bekeerd. Zij is nu gehuwd met een predikant en eene ijverige medearbeidsters in den wijngaard des Heeren.

Mijn zoon, van wien ik helaas niet hetzelfde getuigen kan als van zijne zuster, liet zich door zijne grootouders van moeders zijde overhalen, om ons, zijne ouders, te verloochenen, waarvoor zij hem tot eenigen erfgenaam hunner rijke bezittingen benoemden.

Een jaar en negen maanden na hare bekeering ging mijne vrouw tot de eeuwige ruste in. Haar eenige wensch was vóór haren dood haar zoon nog eenmaal te zien, die ongeveer zeven minuten gaans van ons af woonde. Ik

zond herhaalde malen tot hem om hem dringend te verzoeken, zijne stervende moeder nog eenmaal te komen zien. Een van de predikanten uit de stad bracht hem met zijne vrouw een bezoek om hem te bewegen, aan den laatsten wensch eener stervende moeder gehoor te geven, maar zijn eenig antwoord was: „Vloek over haar; laat haar, wat mij betreft, sterven; zij is mijne moeder niet.”

Op Donderdagsmorgen, den dag van haren dood, verzocht zij mij, zoovele leden der gemeente, als daartoe in de gelegenheid waren, uit te noodigen, bij haar sterven tegenwoordig te zijn. Om half elf verzocht zij Mevr. Rijle, de echtgenoot van den predikant, met wie zij in nauwe vriendschapsbetrekking stond, hare linkerhand te nemen; ik stond aan de andere zijde van het bed en hield hare rechterhand vast; de aanwezige dames plaatsten zich, op verzoek der stervende, aan de zijde van eerstgenoemde en de heeren aan mijne zijde, en terwijl wij elkander bij de hand hielden, vormden wij, ten getale van achtendertig personen, een kring, en zoo zongen wij het lied:

„Jezus, Redder mijner ziel.”

Toen wij gekomen waren aan de woorden:

„Niets, o Heer, verlang ik buiten U,”

sprak mijne vrouw met zwakke, maar duidelijke stem: „Ja, Hij is alles wat wij behoeven; Hij is mijn alles; gezegende Jezus, neem mij tot U”; en met deze woorden ontsliep zij.

Mijn zoon weigerde, de begrafenis bij te wonen, en heeft ook nooit, zoover ik weet, het graf zijner moeder bezocht; den vadersnaam hoorde ik niet meer uit zijn mond, terwijl hij geen enkelen mijner brieven beantwoordde sinds mijne bekeering, niettegenstaande ik drie malen den Atlantischen Oceaan van Amerika naar Duitschland ben overgestoken, in de hoop hem te zien en mij met hem

te verzoenen: maar al mijne pogingen waren vruchteloos, daar hij beslist weigerde mij te ontmoeten. Deze tegenstand intusschen had ten gevolge, dat ik te vuriger voor hem smeekte, dat ook hij verlost mocht worden uit de slavernij van het Joodsch vooroordeel, en dat hij in Jezus mocht zien „het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.” En inderdaad, een vierde bezoek aan Duitschland, in Juli 1887, heeft mij in mijn geloof versterkt en bevestigd, want niet alleen stemde mijn zoon er in toe, mij te ontmoeten, maar hij stortte bittere tranen bij de herinnering aan het verledene, en deelde mij zijn besluit mede, zijne lieve zuster in Amerika een bezoek te brengen.

Terstond na mijne bekeering had ik mijne moeder, die in Duitschland woonde, daarvan bericht gezonden, en haar medegedeeld, onder welke omstandigheden ik den Messias gevonden had. Ik kon niet nalaten haar deelgenoot te maken van dit heuchelrijk nieuws, in het vaste vertrouwen, dat zij mij, den oudste harer veertien kinderen, wel zou willen gelooven.

Na mijne bekeering toch koesterde ik den innigen wensch, dat al mijne vrienden onder Joden en niet-Joden dezelfde blijdschap mochten leeren kennen. Ik gevoelde wat den Psalmdichter moet hebben beëield, toen hij schreef: „Komt, hoort toe, gij allen, die God vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft.” Wat mijne moeder betreft zou deze hoop bitter teleurgesteld worden, want ik ontving slechts één brief van haar, indien namelijk eene vervloeking den naam van brief kan dragen. Haar langdurig stilzwijgen had mij reeds doen vermoeden, dat, indien zij schreef, het slechts zou zijn om mij dien vloek te doen toekomen, dien iedere Jood van zijne naaste bloedverwanten te wachten heeft,

zoodra hij het Christendom omhelst. Mijne vrees werd na ruim vijf maanden maar al te zeer bewaarheid, en daar mijne moeder mij vóór mijne bekeering geregeld eens per maand had geschreven, verkeerde ik gedurende al dien tijd in pijnlijke onzekerheid.

Op een morgen, toen de postbode mij mijne brieven bracht, zag ik al spoedig, dat er één uit Duitschland was, terwijl het adres van de welbekende hand mijner lieve moeder moest zijn. Ik deelde mijne ontdekking terstond mede aan mijne vrouw, die zich ook in de kamer bevond, en zeide: „Vrouw, daar is hij eindelijk!”

Het zal wel niet noodig zijn te zeggen, dat ik dezen brief het eerst opende. Hij bevatte geen hoofd, geen datum, geen „Geliefde Zoon!” waarmede al hare vorige brieven begonnen, maar was van dezen inhoud:

„Max, gij hebt opgehouden mijn zoon te zijn; wij hebben uwe beeltenis verbrand, en dragen rouw over u als over een doode. Moge de God van Abraham, Izaäk en Jacob u slaan met blindheid, doofheid en stomheid, en uwe ziel voor eeuwig aan de verdoemenis prijs geven. Gij hebt de synagoge en den godsdienst uwer vaderen verlaten voor dien van Jezus, „den bedrieger;” ontvang dan den vloek uwer moeder. — Clara.”

Ofschoon ik had voorzien wat de gevolgen zouden zijn, indien ik den godsdienst van Jezus van Nazareth omhelsde, en wist wat ik van mijne naaste betrekkingen te wachten had, omdat ik de synagoge den rug had toegekeerd, moet ik toch erkennen, dat ik op zulk een schrijven van mijne moeder niet was voorbereid. Intusschen werd daardoor de band tusschen mijne vrouw en mij, wat ons godsdienstig leven betreft, slechts te inniger; want, zooals ik vroeger reeds mededeelde, hadden ook hare ouders haar in het

aangezicht vervloekt, omdat zij in Christus geloofde.

Toch was het niet enkel droefheid, die ons vervulde, want nooit te voren hadden wij zoo duidelijk de beteekenis verstaan van de woorden van den Psalmist: „Mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de Heere zal mij aannemen,” die ons nu tot groote bemoediging waren. Laat toch niemand meenen, dat het voor een Jood zoo gemakkelijk is, Christen te worden. Hij moet bereid zijn, vader en moeder, vrouw en kinderen te verlaten voor het Koninkrijk Gods, want men laat niet na, zooveel mogelijk invloed uit te oefenen, zoowel op de persoonlijke genegenheden als op het eigenbelang van iederen Jood, die verdacht wordt het Christendom ook maar eenigszins gunstig gezind te zijn.

Een paar dagen later beantwoordde ik den brief mijner moeder in de volgende bewoordingen:

„Schoon me uw vloek moog treffen, moeder,
 Stijgt nog daaglijks mijn gebed
 Tot der schapen Israels Hoeder,
 Die mij, zondaar, heeft gered.
 Toen van zonde ik overtuigd was,
 Smeeke ik: „Jezus, maak mij vrij”;
 En nu weet, lieve moeder,
 Jezus Christus stierf voor mij!

Aan uw schoot leerde ik Hem haten,
 Maar Hij, wien ik weerstand bood,
 Wou voor mij zijn leven laten,
 Stierf voor mij den wreedsten dood.
 Mocht ook gij dien Heiland vinden;
 'k Smeeke u, moeder, ga tot Hem;
 Laat u langer niet verblinden,
 Hoor zijn liefelijke stem!

De Messias, dien wij wachtten,
 Stierf aan 't kruis voor u en mij;
 Wilt zijn liefde niet verachten:
 Hij alleen maakt waarlijk vrij.
 Moog Hij uwer zich erbarmen,
 Ga tot Hem, zooals gij zijt;
 Vlucht in zijn geopende armen
 't Is nu nog genadetijd!"

Ofschoon zij mij na dien tijd nooit meer geschreven heeft, mocht ik later vernemen, dat haar laatste woord in hare stervensure mijn naam was: „Max.”

Thans blijft mij nog over met enkele woorden het slot mede te deelen van de geschiedenis van Karel Coulson.

Ongeveer achttien maanden na mijne bekeering woonde ik op zekeren avond een bidstond bij in de stad Brooklijn. Het was eene van die samenkomsten, waarin de Christenen getuigenis afleggen van de groote barmhartigheid van hunnen Heiland. Nadat verscheidene sprekers het woord gevoerd hadden, stond eene bejaarde dame op en sprak: „Lieve vrienden, wellicht is het de laatste maal, dat mij het voorrecht vergund is, van Christus te getuigen. De dokter heeft mij gisteren gezegd, dat mijn rechterlong bijna geheel verteerd, en de linker zeer ontstoken is, zoodat ik u waarschijnlijk spoedig zal verlaten, maar het weinige, dat mij nog overblijft, behoort Jezus. O, welk eene blijdschap is het mij, te weten, dat ik mijn zoon met Jezus in den hemel zal wedervinden. Hij was niet slechts soldaat voor zijn vaderland, maar ook een krijgsknecht van Jezus Christus.

In den slag bij Gettysburg gewond, kwam hij onder

behandeling van een Joodschen dokter, die hem den arm en het been moest afzetten. Intusschen bezweek hij vijf dagen na deze operatie.

De veldprediker van zijn regiment meldde mij deze bijzonderheden en zond mij daarbij het Bijbeltje van mijnen zoon. Hij deelde mij in zijn schrijven mede, dat mijn Karel in zijne laatste oogenblikken dien Joodschen dokter liet roepen, en tot hem zeide: „Dokter! eer ik de eeuwigheid inga, wenschte ik u nog te zeggen, dat ik vijf dagen geleden, toen gij bezig waart mijn arm en mijn been af te zetten, den Heere Jezus Christus gebeden heb, uwe ziel te bekeeren.”

Bij het vernemen van deze woorden, was het mij niet mogelijk rustig op mijne plaats te blijven. Ik stond op, en tot haar gaande, vatte ik hare hand, en zeide: „God zegene u, geliefde zuster, het gebed uws zoons is niet onverhoord gebleven. Ik ben die Joodsche dokter, voor wien uw zoon Karel gebeden heeft, en zijn Zaligmaker is nu door Gods genade ook de mijne!”
